

SPOKEN IN JAPAN. Het gelaat van Oiwa, geschilderd op een lampion.

meestal een angstaanjagende gedaante, onder de levenden voortbestaan. Zoo ziet men in de gekleurde houtsnede van Hokusai den geest van den vermoorden Kohada Koheji als een grijpende hand van een skelet het muskietennet opheffen, waaronder zijn moordenaar slaapt; iederen nacht komt de vreeselijke verschijning terug, om den schuldige door de herinnering aan zijn misdaad te kwellen (zie de foto).

Een uiting van het geloof in de zielsverhuizing vindt men in het werk van Ichiesai Yoshitsuya, waarin Uto Yasukata en zijn vrouw Nishikige worden voorgesteld als twee vogels, die iederen nacht over hun vroeger huis zweven.

Een eigenaardige voorstelling is die van den geest van Oikuku; zij had een kostbare schaal gebroken, waardoor de waarde van een verzameling dezer schalen sterk was verminderd. Het karakter van haar man kennend en zijn woede terecht vrezend, had zij zich aan zijn toorn onttrokken en zich in een bron gestort. Na haar dood kon zij echter geen rust vinden en iederen nacht stijgt zij uit de bron omhoog en klaagt, dat haar echtgenoot de indirecte oorzaak van haar vroegtijdigen dood is geweest: „Indien gij niet zoo hard waart geweest en mij uw toorn steeds deedt vreezen, zou ik nu nog in leven zijn” (zie de foto).

Een andere spookverschijning welke dikwijls op de schilderijen en houtsneden voorkomt, is de booze geest Hannya, bekend als de menscheneetster. Hokusai beeldt haar af terwijl zij grijnzend een schreiend kind meevoert. Vaak ook, geloofde men, overviel zij 's avonds op straat meisjes, meestal, als 't ware om de stranding in het gezicht van de veilige haven nog pijnlijker te maken, wanneer het slachtoffer bijna het doel van haar reis had bereikt (zie de foto).

kunst, vast geankerd in het volksgeloof en gericht door het Boeddhisme, meermalen geïnspireerd werd, door deze mythische geschiedenissen.

Ter illustreering van het geloof in geesten of bijgeloof (dat men wellicht het meest nabijkomt in de omschrijving: een overmaat van geloof, die het natuurlijke en boven-natuurlijke verward, een bovennatuurlijke oorzaak zoekt voor natuurlijke gebeurtenissen) geven wij hier enkele afbeeldingen van Japansche spoken en geesten, en de verhalen die over hen onder het volk leven.

Het zijn vooral de fantastische gestalten van Oiwa en Kasane die vele meesters van de houtsnijkunst hebben geïnspireerd; ook Iwa Fuji is dikwijls tot onderwerp gekozen. De tooneelspeler Onoe Matsusuke heeft ze nog meer bekend gemaakt door ze op het tooneel te brengen. Katshushika Hokussai (1760-1849) heeft op een lampion, zooals ze in Japan tijdens het doodenfeest naast de graven worden gehangen, een luguber en afschrikwekkend bedoeld gelaat geschilderd: Oiwa, de door haar echtgenoot tot den dood gekwelde en gemartelde (zie de foto).

Bij Utagawa Toyokuni (1769-1825) wordt Kasana voorgesteld als schrikrijke geest, die geluidloos sluipend en verschrikkelijk als de Wraak zelf plotseling voor haar echtgenoot verschijnt, die haar vermoord heeft en haar nu ontzet aanstaart (zie de foto).

Een even dankbaar onderwerp voor een lugubere voorstelling was Iwa Fuji, die door den schilder als een verterende vlam is uitgebeeld.

Evenals elders waar het volk in geesten gelooft, liet men in Japan de geesten van hen, die gewelddadig om het leven waren gekomen, onder een of anderen vorm,

SPOKEN IN JAPAN. De geest van Oikuku stijgt uit de bron omhoog (zie artikel).